

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 153 (5527)
ПЯНАДЗЕЛАК
6
ЛІПЕНЯ
1938 г.
Год выдання XIX

Сёння дзень Канстытуцыі Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік

М. І. КАЛІНІН

СТАЛІНСКІ ПРАЕКТ КАНСТЫТУЦЫІ*

ДЗЕНЬ СОВЕЦКАІ КАНСТЫТУЦЫІ

Сёння дзень савецкай Канстытуцыі. Сёння 13 год, як другая сесія ЦВК Саюза ССР прыняла і ўвядла ў дзеянне Канстытуцыю. Савецкага Саюза, распрацаваную пад кіраваннем таварыста Сталіна, публікаваную на аснове вучэння і ўказанняў Леніна і Сталіна.

На працягу 13 год народы Савецкага Саюза готы дзень — 6 ліпеня — адзначаць, які дзень савецкай Канстытуцыі. Кожны год накідае на гэты дзень сваю асаблівую адзнаку. І кожны год гэты дзень адзначаецца, як вялікая падзея ў гісторыі народаў Савецкага Саюза.

Але ніколі гэты дзень не меў такога вялікага значэння, як сёння, калі ўвесь савецкі народ абмяркоўвае праект новай, сталінскай Канстытуцыі.

Савецкі народ з выключным ухвалам абмяркоўвае сваю новую Канстытуцыю, бо гэта Канстытуцыя — Канстытуцыя сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян, гэта Канстытуцыя, якая спыраецца на векі свяшчэнныя правы чалавека на працу, на адпачынак, на асвету, на роўнасць і свабоду. Такоў Канстытуцыі не меў і не мае ні адзін народ, ні адна дзяржава. Такая Канстытуцыя — самая демократычная Канстытуцыя з усіх існуючых у свеце (Сталін) — стада магчымай толькі ў нас, у краіне, дзе пазбудаван сацыялізм, дзе няма эксплуатацыі чалавека чалавекам, дзе горда гучыць слова чалавек, дзе правальном усіх народаў з'яўляецца вялікая комуністычная партыя на чале з геніяльным Сталіным.

Прайшо амаль 18 год з дня прыняцця ў усеагульнай з'ядзэння савецкай першай савецкай Канстытуцыі. У гэтай Канстытуцыі быў «запісан вопыт барацьбы і арганізацыі пролетарыяцкага супраць эксплуатацый і ўнутры краіны і ва ўсім свеце» (Ленін).

Але гэта Канстытуцыя запісала не толькі тое, што заявіла. Яна сфармулявала асноўную мету дзяржавы прагрэсу, якая заключалася ў знішчэнні ўсёй эксплуатацый чалавека чалавекам, у поўным знішчэнні пазбудаван сацыялізму, ва ўсталяванні сацыялістычнай арганізацыі грамадства.

Гэта мета застанула. Створаная Леніным і Сталіным першая савецкая Канстытуцыя з'явілася праграмай барацьбы за сацыялізм і пилер гэта праграма ажыццэўлена.

Ажыццэўляючы гэту праграму прышлося ў пайкай і ўпартай барацьбе. Пролетарыят сваім паваньнем, усёй сілай дзяржавы прагрэсу паводзіў капіталістычныя класы, паводзіў іх у ітарасе «самых шырокіх працоўных мас, у ітарасе сапраўднай народнай дэмакратыі».

Прайшло 18 год. Ад буржуазнай дэмакратыі, якая пахвалалася ў тыя пасылаваныя гады капіталістычнай краіны, засталася мёрзвыя лаштункі. У той час, калі ў нашай краіне народ, атрымаўшы шырокую дэмакратыю ў выглядзе савецкай, ішоў да далейшага расшырэння дэмакратыі, у капіталістычных краінах абразвалася і рушылася адна буржуазная канстытуцыя за другой. На змену іх прышлося адкрытае панаванне фашызма, адзічаль баны сталеўнікаў буйнай буржуазіі, якія заставілі саботы італі народам турмы, замест работы італі канцэнтрацыйныя лагеры, замест

роўнасці прынеслі распальванне аўрынага шавінізма і нароўнасць.

Гэта ў фашысцкіх краінах. Але і ў тых краінах, дзе захавалася буржуазная канстытуцыя і відзімась дэмакратыі, пайка сапраўднай дэмакратыі няма. «Ліміт-б» формамі не прыкрывалася рэспубліка, — гаварыў Ленін, — пайка гэта будзе самая дэмакратычная рэспубліка, але калі яна буржуазная, калі ў ёй засталася прыватная ўласнасць на зямлю, на заводы і фабрыкі, і прыватны капітал трымае ў надымань рабстве ўсё грамадства. — г. зн., калі ў ёй не выконваецца тое, аб чым заяўляе праграма нашай партыі і савецкай Канстытуцыі, то гэта дзяржава — машына, каб прыгнатыць аіных другімі».

Толькі савецкая Канстытуцыя, пачынаючы ад «Дэкларацыі праў працоўных і эксплуатаемага чалавечка» і канчаючы праектам новай сталінскай Канстытуцыі забяспечвае такі лад, пры якім няма прыгнатыя чалавек чалавекам, няма эксплуатацыі чалавек чалавекам.

18 год наз краінай Савецкай развіваецца сляг савецкай Канстытуцыі — гэта сапраўднае харчця свабоды савецкага народу. Хутка 19 год, як у нашай краіне палуюць прыліпы, выказаныя таварышам Сталіным у «Дэкларацыі праў працоўных і эксплуатаемага чалавечка» і ўсіх напалінальных і напалінальна-рэлігійных прывілей і абмежавань, свабоднага развіцця напалінальных меншасцей, іх эканомікі і культуры.

Гэтыя прыніцы, уключаныя ў савецкую Канстытуцыю, на працягу ўсёй гісторыі забяспечвалі сэрбознае развіццё многанациональнага Савецкага Саюза, забяспечвалі развіццё і росквіт нашай Савецкай Беларусі.

Савецкая Канстытуцыя забяспечвала беларускаму народу самае шырокае развіццё, і на аснове гэтай Канстытуцыі беларускі народ упершыню за ўсё сваю гісторыю атрымаў сваю дзяржаўнасць.

Ніколі ў гісторыі Беларусь не існавала як дзяржава. Яе рабавалі і прыгнаты, за аўладанне ёю біліся на яе-ж палых, знішчаючы паліа вёскі і пасяленні.

Толькі ленынска-сталінская напалінальная палітыка, толькі наша савецкая Канстытуцыя паставіла беларускі народ роўным сарох роўных, узняла яго творчыю сілу, дала магчымась разгарнуцца ёй, дала яму сваю дзяржаўнасць.

Вось чаму ў дзень савецкай Канстытуцыі, калі праект новай сталінскай Канстытуцыі — Канстытуцыі сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян — абмяркоўваецца ўсімі народамі ССР, поглядом беларускага народу накіраваны да сваёй вялікай партыі, да сваёй вялікага правальра таварыста Сталіна. Гэтыя погляды поўны бязмежнай любові і ўдзячнасці за шчаслівае жыццё, за вольную працу, за неабмежаваныя правы, за абарону ад пемых зграй імперыялістаў, за вялікую савецкую Канстытуцыю.

І гэту Канстытуцыю беларускі народ ахоўвае і калі праба будзе злодзе грузіць абаравіць ад усіх і ўсіх замахаў на яе. Бо гэта яна Канстытуцыя, Канстытуцыя, якая дала яму сваю дзяржаўнасць, якая забяспечвае яго мірнае развіццё, якая створае вялікім правальром, настаўнікам і другам беларускага народу Сталіным.

Праект новай Канстытуцыі ССР выклікаў такую глыбокую цікавасць у шырокіх масах народу, што ні адзін сход рабочых, калгаснікаў і працоўных не праходзіў міма гэтага пытаньня.

Не толькі прэса нашай краіны, але і прэса літаральна ўсяго свету ў той ці іншай ступені таксама занята яе абмеркаваннем. Няма ні адной краіны, няма ні адной грамадска-сацыяльнай праслойкі, якія-б так ці інакш не рагавалі і не выказвалі сваёй думкі аб праекце нашай Канстытуцыі.

Якія прычыны прымушаюць увесь свет рагаваць на аублікаваны праект закона аб дзяржаўным устроістве адной з краін свету — нашай краіны? Ші мала выдывалася і выдываецца ўскага роду законодаўчых актаў у буржуазных краінах? Чаму іменна на гэты наш законодаўчы факт так моцна рагуюць за межамі Савецкага Саюза?

Усё буржуазная прэса, выражаючы ітарасе пануючых класаў і прыкрываючыся часам маскай нейтральнасці і аб'ектыўнасці, па сутнасці выдэ жорсткую кампанію супраць праекта новай Канстытуцыі.

Рад буржуазных газет, якія пастаянна выступалі супраць Савецкага Саюза, адкрыта гаворыць, што гэта — большавіцкая міна, большавіцкі падкоп пад іх «дэмакратыі і навіны буржуазнага свету». Апарочваючы, скажамось сутнасць праекта, але ўсёдамылючы слабасць сваіх довадаў перад чытачамі, гэта прэса аглушае іх заключным аргументам, што, моў, праект астанецца на паперы, і Канстытуцыя не будзе праведзена ў жыццё.

Свет падзяляецца на дзве часткі. Адна частка, якая складае велізарную большасць насельніцтва ў капіталістычных краінах, — рабочыя, частка інтэлігенцыі і сялянства бэнэата — выказваюць сваё глыбокае спачуванне нашай Канстытуцыі і гаворыць аб тым, што яна адкрывае самае шырокае перспектывы для развіцця дэмакратыі; другая частка, буржуазна-фашысцкая, рэдка выступаючы супраць Канстытуцыі, усё сілы ўжывае на тое, каб атэпільні яе перад нароўнымі масамі зарубажных краін.

Па сутнасці самімі непрырымлімымі пунктамі праекта Канстытуцыі для буржуазна-ўдзяліцы артыкулы ад 11 да 12 ўключна, г. зн. значыць усё першая глава і ў асаблівасці артыкул пяты і гаворыць: «Сацыялістычная ўласнасць у ССР мае аб форму дзяржаўнай ўласнасці (усеагульнай адыбатык), або форму кааперацыйна-калгаснай ўласнасці (уласнасць пасабочных калгасаў, уласнасць кааперацыйных аб'яўнаў)».

Па гэтаму паводу французская газета «Тан» 15 чэрвеня г. г. пісала: «Гэта на-ранейшаму — рожкам, аснованы Леніным з выгады аднаго панаўна сацыяльнага класа, узведзена і прыслываны клас, што несумяшчальна з усім зарарным разумненнем свабоды, роўнасці і дэмакратыі. І гэты рожкам пачынае з таго, што пазбаўляе ўсёкага грамадзяніна права вольна распараджацца ім, што ён набываў сваёй працай. Права ўласнасці астаецца знічымым: савецкая дзяржава ёсь дзяржава сацыялістычная, дзе «сацыялістычная ўласнасць» прымае форму або напалінальнага адыбатыку, або кааперацыйнай, калгаснай ўласнасці. Азінае выключнае з гэтага агульнага правіла робіцца ў калгасніках і навінаўна прапуючых сялян і рамеснікаў на думу. Для астаўнік-жа закон дапускае асабістую ўласнасць толькі на жыллё, рэчч латныя гаспадаркі, штознана-га ўжытку і камфорту».

У самых рознастайных варыянтах капіталістычная прэса спыраецца, што дэмакратыям магчам толькі пры захаванні ўласнасці на срокі вытворчасці, г. зн. пры захаванні капіталістычнага ладу, прычым гэта думка падносіцца чытачу за ўсёмі ў завуляваным выглядзе.

Капіталістычная прэса чыць не з міраскопам разглядае сутнасць Канстытуцыі, іменна ўваўня і ёй буржуазна-дэмакратычныя рысы, і, не аналізуючы жаланага, гаворыць, што наша Канстытуцыя не ахоўвае прыватнай ўласнасці, не ахоўвае капітал, значыць, яна і не дэмакратычная.

Калі ў нашай Канстытуцыі няма пунктаў, якія ахоўвалі-б спажывае, а вытворчае накілаенне — капітал, то, бачыце, тут няма дэмакратызма.

Усё буржуазная прэса, усё працістаўні буржуазіі шукаюць: «а італі»

З станаграмм дзвух прамоў М. І. Калініна: на 1-м яраслаўскім абласным аўлене калгаснікаў-ільнявоў (19 чэрвеня г. г.) і на расшыраным пленуме варонскага абласнога выкаўчага камітэта (26 чэрвеня г. г.).

Таварыш І. В. СТАЛІН і тав. М. І. КАЛІНІН у прыватным Усеагульным народным перадаўнім з'ядзэнні ў Савецкай Беларусі. Фота Ф. Кіслова (Савецкафот).

німа ў гэтай Канстытуцыі тэндэнцыя хоп-бы некаторых аднак развіцця буржуазных зачаткаў», і калі працягваюць Канстытуцыю, расчаравана гавораць: «Большавікі астаюцца большавіцамі» (апалытэматы).

Праект нашай Канстытуцыі таму выклікае ніваньсць у буржуазіі, што яна — Канстытуцыя — з'яўляецца яркім адрозненнем тых буржуазных поспехаў, якіх і дабіўся пролетарыят за 19 год існавання савецкай дзяржавы. Ды інакш і быць не можа. Асноўны-ж вывад, які вынікае з факту вытвора новай Канстытуцыі, заключаны ў тым, што цяпер на практыцы ў такой велізарнай краіне, як ССР, перад усім светам даказана, што бласквашнае грамадства не хімера, не агітэпны прыём камуністаў, а напаліна і бясспорны факт.

Лепшыя розумы чалавечтва палы сталеўні марылі аб стварэнні такога грамадства, дзе-б не было прыгнатыя і эксплуатацыі чалавек чалавекам; буржуазныя вучоныя патрацілі сталеў-ж часу на локка, што такога грамадства не магчыма.

Рабочы клас ССР кажаў на практыцы, што сацыялістычнае грамадства не толькі магчыма, але яго пазбудавана ўжо, і гэта грамадства ахаліла адно шостую дзятнага шада і 170 мільянаў чалавек насельніцтва.

Што такое Канстытуцыя? Гэта, перш за ўсё, арытычнае афармленне існуючых у сапраўднасці адносін паміж людзьмі. Наша Канстытуцыя — гэта не дэкларацыя, не «дэмакратыя Комінтэрна» для правілення рэвалюцыйнай агітэпні, яе «гэта праўдывы прадставіць некаторыя фашысцкія палітыкаў і ірагоці, якія арытычныя лакуеў, якія ачыраджае законам існуючыя сацыяльна-эканамічныя адносіны, якія ўжо створаны ў нашай дзяржаве.

Калі ў Канстытуцыі працягваюць арт. 118, 119, 120 і 121, то стале яна, што ўсё насельніцтва Савецкага Саюза, так званыя і буржуазных краінах «сацыяльныя нізкі» (г. зн. рабочы клас, бальшавікі і сэрэдніцкая сялянства), у нас маюць такіх правы, якімі за межамі Савецкага Саюза карыстаюцца толькі прыслываныя класы.

У аёй краіне, апрача ССР, існуючы ўстаноўлены законам што-годы дзяржаўныя вопускі рабочым і служачым? Дзе працоўныя чалавек за яго простую фізічную працу, а не за службу ў паліцыі і ўскага роду інакш устаноўна, створаных для барацьбы з рэвалюцыйным рухам (такіх кроўдх буржуазія амаль ва ўсіх краінах забяспечвае), мае права на дзяржаўнае забяспечанне ў старасці ці ў вадыч хваробы і страты працаўдзяльнасці? Нічо ў свеце працоўныя тых праў не маюць, і пакуль пры ўладзе стале буржуазія, менш не будуч.

У нас усё працоўныя маюць правы на працу. Сацыялістычная сістэма нашай гаспадаркі гарантуе атрыманне работы і аплаты яе на прышпую сацыялізм — ад кожнага на аольнасцях, кожнаму на яго працы». У нас няма і не можа быць бэспрацоўна. Права карыстацца дамамі адпачынку, курортамі і санаторыямі, права на бэсплатную асвету, аж за вышэйшай, абарона дзяржаўнай ітарасеў жанчыны і сапраўднае, а не буржуазнае ўраўнаванне ў правах з мужчынай і т. д. і т. п. — Шіа можна су-

страць хоць колькі-небудзь аналігчае станаўіцца ў Канстытуцыі капіталістычных краін?

Праект нашай Канстытуцыі мае агульнае з канстытуцыямі буржуазных краін толькі ў назве. Па сутнасці-ж паміж імі велізарная прышпуювая розніца. Паміж імі Канстытуцыі і Канстытуцыі любой капіталістычнай краіны, пайка самай дэмакратычнай, така-ж прышпуювая розніца, якая існуе паміж пролетарыятам і буржуазіяй.

Наша Канстытуцыя мае ўсе формы, усё якасці, уласцівыя рэвалюцыйнаму класу — пролетарыату. У капіталістычных-жа краінах, якія-б ні былі ў іх канстытуцыі, яны і на сваіх формах, і на сваіх уласцівасцях будучы дабіўся адноўноўнаў капіталістычны ўклад гаспадаркі і ахоўваць сілай закона гэту гаспадарку і ітарасе пануючых класаў.

Кожны працоўны чалавек, калі ён параўнае нашу Канстытуцыю з канстытуцыяй любой буржуазнай краіны, а праз яе параўнае наш савецкі лад з дзяржаўным ладом любой капіталістычнай краіны, убачыць гэту прышпуювую розніцу і ўсё перавагу савецкага ладу перад буржуазным. Гэту розніцу бачыць рабочыя і працоўныя ўсёго свету.

Рабочы клас і працоўныя не толькі нашай краіны, але і ўсёго свету з захваленнем прымаюць новую Канстытуцыю. У той-жа час ворагі, якія, вядома, могуць згандыцца з пасабочнымі пунктамі нашай Канстытуцыі (напрыклад, яе не сумняваюся, што для буржуазіі, мабыць, не перыемна сустраць у нашай Канстытуцыі пункт аб працягванні выбарчых праў усім тым, хто да гэтага часу і не крчэстаўся), будучы ўсімі сіламі зыганна супраць яе.

На пленуме Цэнтральнага Кавітэта партыі тав. Сталін даў поўна аналіз палітычных, эканамічных і класавых змен у структуры нашай грамадства, і з прапуску гэтых змен ён зрабіў вывады аб метагэаграфіі ўдзялення ўсеагульных выбараў.

Калі гаварыць аб усеагульных выбарах, то ў іх прымаюць удзел не толькі людзі, азінае савецкай ўладзе, але і тыя людзі, якія калгасні змагаюцца супраць савецкай ўлады і ялаўна яліч былі пазбаўлены выбарчых праў.

У значнай колькасці пытаньняў, атрымаўшыя памі ат населіня, пісаванна: «Італі па аыяў Канстытуцыі будучы менш выбарчых правы паліцы; а навошта запісана выбарчыя правы кулакам, якія да гэтага ёсь палітычныя пасажачы?»

Такія пытанні зусім натуральны. Значная колькасць нашай агітэпны часткі насельніцтва, у асаблівасці партыйны актыв, прымаі гарчы ўдзел у грамадзянскай вайне, у развіцці калектывізацыі, г. зн. яны змагаюцца з тымі людзьмі, якія дарал па новай Канстытуцыі аднаўляюцца ў выбарчых правах.

Выбарчая сістэма па праекту новай Канстытуцыі ў першую чаргу датычыць сялян, якія, як і ўсе групы насельніцтва, прымаюць удзел у выбарах на роўных аендах. На існуючай Канстытуцыі, кіруючыся арт. 9, у гарадах афармавалася з'ядзэння Савецка ССР з разліку адзін дэпутат ад 25 тысяч выбарчых італі, а ў сельскіх мясцовасцях — з разліку 1 дэпутат ад 125

тысяч жыхароў. Партыя не ўтойвала прычыны такой розніцы ў прадаўніцтве гарадскога і сельскага насельніцтва, бо гэта вынікала з апаральных умоў тагочаснага станаўіцца.

Сялянства вядо індывідуальнаму гаспадарку, якая спрыяла вылучэнню і вырошчванню дробных капіталістаў.

Унутры сялянства была значная кулацкая праслойка, якая фармавала, арганізавала і накіроўвала контррэвалюцыйны сілы супраць савецкай дзяржавы. Да таго часу, пакуль сялянства ў сваёй масе было індывідуальна, яно азубыць насіла ў сабе зародкі і пачатак стварэння новых варожых груп, яно вырошчывала капіталістаў.

Зразумела, у гэтым не віпаната ўсё сялянства, якое ў пераважнай сваёй частцы было бядняцкім і сэрэдніцкім, але сам спосаб вытворчасці, прызначане прыватнай ўласнасці на срокі вытворчасці — усё гэта прытнула за сабою вярочнае і дробных капіталістаў, якія ў сваю чаргу італіцы ператварыцца ў вялікіх капіталістаў.

На месцы знічанага ворага з'яўся зноў нараджаўся новы. Бараньба з ростам буржуазных тэндэнцаў была самая жорсткая.

Зараз наша сельская гаспадарка ў асноўным калектывізавана, вытворчасць індывідуальнага сялянства значна зменшана, і яна ўжо амаль не мае ўплыву на агульнадзяржаўны план вытворчасці сельскагаспадарчых прадуктаў. Сялянства ператварылася ў калгаснае сялянства, якое не выдзяляе дробных капіталістаў.

Зарабатак калгасніка цэна звязана з поспехамі калектывнай гаспадаркі і яго культурнае жыццё звязана з калектывнай гаспадаркай. З ростам калектывізацыі ішоў працэс перажывання кулацтва, яго разлаўненне, ачышчэння ад контррэвалюцыйных зганды і ганды на сале.

Сялянства з савоніка рабочага класа па барацьбе з памешчыкамі і капіталістамі зараз ператварылася ў ішо сабрага ў сацыялістычнай будоўлі.

Сіроў капіталістычных аэлементаў адыбілі значныя змены. Частка італішла за межы Савецкага Саюза. За 19 год адыбілі іх натуральнае змяншэнне, а частка італі уступіла ў рады працоўных.

Наша інтэлігенцыя таксама ў вельмі значнай ступені змянілася. Раней нават левая яе частка была прасякнута буржуазнымі тэндэнцыямі, бо капіталістычны свет накідаў на яе свой адыбіт. У лавы момант поспехі сацыялістычнага будаўніцтва, матэрыяльны, культурны і палітычны рост працоўных усяго Саюза — усё гэта спрыяла ператварэнню інтэлігенцыі ў савецкую. За гэты-ж час яна атрымала велізарны прыток з рабочага класа і калгаснага сялянства. Цяпер мажына смага сказаць, што пераважная частка інтэлігенцыі — гэта савецкая, рабочая і сялянская інтэлігенцыя.

Рабочы клас ужо не той, хоць на іперыі ён і называецца пролетарыятам. Таварыш Сталін правільна даўражыў на апошнім пленуме ЦК партыі, што пад пролетарыятам пазраўмяваюцца тыя рабочыя, якія прымаюць на капіталістаў. У нас няма капіталістаў і таму наш працоўны — не пролетарый у асьне праўдывы сваёй, рабочай сілы на «вядомым» капіталістычным рынку.

І, нарэшце, нашы ворагі за гэты час не толькі разбіты ў баі, але і разбілі і нашы поспехі: эканамічныя, палітычныя і культурныя; бо кожны поспех Савецкага Саюза, кожны поспех росту культуры рабочых і сялянскіх мас, кожная новападыятая ступень палітычнай зыганнасці іх — усё гэта наносіла і наносіць удар нашым ворагам, уносіць разлаўненне ў іх рады.

Дзеці лішпаў, якія растуць і выхоўваюцца ў савецкіх умовах, нывольна зараджаюцца тым настроям, якім прасякнута наша палітычная, гаспадарчая і грамадская жыццё.

І вось пры гэтых умовах ці мажына сказаць, што мы робім памылку, аднаўляючы ў выбарчых правах нашых бядняцкіх ворагаў? Думаю, што не. Даючы выбарчыя правы нашым працоўным: сванічэннікам, бядняцкім кулакам, бядняцкім буйным чыноўнікамі (у большасці старым), мы гэтым самым даем ім магчымась прымаць удзел у грамадскім жыцці — гэта адзін бок пытаньня; а з другога боку, гэтым ажыцвяляюцца на вялікіх магчымасці ўдзялення шырокіх мас насельніцтва на іх.

Няма сумнення, што аднаўленне ў выбарчых правах не павялічыць сілы нашых ворагаў. Вялома, заўважыць ворагі савецкай ўлады працягваюць змаганьні сваю контррэвалюцыйную працу, але затое тым, якія былі выштурхнуты з грамадскага жыцця, якім абстаўка не давала магчымасці зраа праявіць сабе савецкімі, паліцыі які былі лішпаўнамі, увоўччу ў рады працоўных, які паўнапраўна будаўнікі сацыялістычнага грамадства.

Мала таго, агульнасць выбараў дасть магчымась выдзельні і агаліць непасрэдных ворагаў савецкай ўлады; Ленін напастымі словамі матываваў прычыны пазбаўлення буржуазіі выбарчых праў:

«Азалабленне буржуазіі супраць самастойнай і усмагутнай (бо ўсіх ахаліцельна) арганізацыі прызначаных барацьба — прытым самая бэспаромная, карысна, будна, — барацьба буржуазіі супраць савецкай дзяржавы, яны дзеля буржуазіі (ад калгасна да правах асараў, ад Мілюкова да Керэнскага) і карыстаўчыце, яны вольны палітыкавалі фармынае выключна буржуазіі з савецкай».

Каб яшчэ больш падкрэсліць чаровы характар пазбаўлення выбарчых праў буржуазіі ў праекце праграмы нашай партыі, Ленін пісала:

«... Распачынаючы працоўным масам, ва ўнічэнне няправільнага абодулення праходзілых гістарычных паляроў, што пазбаўленне выбарчых праў часткі грамадзян зусім не датычыць у Савецкай рэспубліцы, яе гэта была ў большасці буржуазна-дэмакратычных рэспублік, панаўна разраду грамадзян, пажыццёва аблічачых бэспраўна, а адносіцца толькі да эксплуатацыйнаў, толькі да тых, хто наперак асноўным законам сацыялістычнай савецкай рэспублікі праяўляе ўпарнасць ў адыстоўванні сваёй эксплуатацыйскага станаўіцца, у захаванні капіталістычных адносін. Значыць, у савецкай рэспубліцы, з аднаго боку, з кожным днём умацаваны сацыялізм і акарчачэння ліку тых, хто мае аб'ектывна магчымасць аставацца эксплуатаатарам, або захоўваць капіталістычныя адносіны, азначылася сам сабой процэнт пазбаўлення выбарчых праваў... з другога боку, у самым недалёкім будучым спыненне аэпнага нашествія і дзятвэння экспансіўнай экспансіўнаўраў можа, пры поўных умовах, стварыць станаўіцца, калі пролетарская дзяржаўна ўлада выбара італі спосабы пазбаўлення супраціўлення эксплуатацыйнаў і ўвадзе ўсеагульнае выбарчае права бэз усіх абмежаваньнаў».

Разумеюцца, выбарчая сістэма прама залежыць ад палітычнага зместу Канстытуцыі. Пазбаўленне выбарчых праў па новай Канстытуцыі ўжо не носьце палітычнага характару. На самоў спрэсе, 155 арт. прама гаворыць, што ўсе грамадзяне ССР, канстытуцыя 18 год, маюць права прымаць удзел у выбарах і быць выбарчымі, за выключэннем толькі «страпінных роўтум і асоб, асуджаных судом

УСЕНАРОДНАЕ АБМЕРКАВАННЕ ПРАЕКТА КАНСТЫТУЦЫІ САЮЗА ССР

НАСТАЎНІЦКАЕ ДЗЯКУІ МУДРАМУ СТАЛІНУ

Я малоды настаўнік, мне 21 год. Нядаўна праішоў атэстацыю. Пяць год перадаць маю радасць у гэтыя дні.

І выхоўваўся і рос у савецкай школе, скончыў тэхнікум. За добрую вучобу мяне паслалі працаваць у старэйшых класах. Выкладаў у скардаўскай пачатковай сярэдняй школе хімію, прыродазнаўства і географію. Працую многа над сабой. Рыхтуюся не толькі па палітыцы, але і сацыяльна-гаспадарчай, рэбле досведзі. Стараюся атрымаць урок жыцця і піканым.

Высокае званне савецкага настаўніка, якое я атрымаў, я апраўдваю тым, што буду яшчэ больш працаваць над сабой. Да 1933 года скончыў настаўніцкі інстытут.

Клопатамі партыі і вядлікага Сталіна настаўнікам забяспечаны доб-

рыя матэрыяльны ўмовы. Я, вясковым настаўнікам, зарабляю 650 руб. у месяц. На гэтыя грошы я маю магчымасць не толькі чарыць сам, але і дапамагаць сваім бацькам і сям'ям-студэнтам.

У гэтай буржуазнай краіне магчымы такія клопаты ўрада аб настаўніку, дзе яшчэ настаўнік адчувае сабе такі шчаслівым карысным чалавекам?

Такое жыццё можа быць толькі ў нас, у краіне, дзе распрацавана новая сталінская Канстытуцыя, у краіне, дзе працоўная інтэлігенцыя стала роўнапраўным гаспадаром сацыялістычнага развіцця. Шчырае сталінскае дзякуі вядлікаму мудраму Сталіну!

В. ГАНАНАЙКА, настаўнік сярэдняй школы, Ельскага раёна.

ШЧАСЦЕ БЫЦЬ РОУНЫМ СЯРОД РОУНЫХ

Прачытаўшы некалькі разоў вядлікай увагай праект сталінскай Канстытуцыі і абмеркаваўшы яе разам з калектывам па месцы работы, я асабіста кожны артыкул стара-добра запамінаю. Асабіста менавіта думан раздзел X, артыкул 123, дзе гаворыцца:

«Роўнапраўе грамадзян СССР незалежна ад іх нацыянальнасці і расы, ва ўсіх галінах гаспадарчай, дзяржаўнай, культурнай і грамадска-палітычнага жыцця з'яўляецца непахісным законам і т. д.»

Хто не працуе, тот і не есць

Дрэна жылося нам, жанчынам, пры старой царскай ўладзе. Нас не лічылі за людзей. У тры часы мы толькі ведалі, як тапіць пец ды як раджалі вянці.

Сталінская Канстытуцыя ў нашай часовай краіне дае нам жанчынам, усе правы. Яна дае нам шырокае дарожу ў яшчэ лепшае жыццё.

У Канстытуцыі мне асабіста спадабалася месца, дзе гаворыцца: «Хто не працуе, той не есць». Асабіста вышэйшае — праца і заслугі і пашана. Гэта я адчула на сабе, калі за сваю адданую работу атрымала ордэн «Знак пачета».

Дзякуі таварышу Сталіну за тое, што ён у новай Канстытуцыі ні на

ПАДПІСКА НА ПАЗЫКУ І ПАДРЫХОТКА ДА АБМЕНУ СТАРЫХ АБЛІГАЦЫЙ

ШЫРЫЦА ПАДПІСКА У КАЛГАСНАЙ ВЕСЦЫ

ВШЕБСК, (Мар. «Звезда»). На 4 ліпеня да 6 гадзін вечара сука паціпкі на новую пазыку па гораду (не ўключаючы чыгуначны вузел) дасягнула 6 мільянаў 713 тыс. 445 руб. Цяпер раз падрыхтоўваў — агулярная, гэта-мобельная, інструментальная-мобельная, пачыночкі-на-трыкватна-мобельная «КІМ», завод і рад іншых — у асноўным завяршылі падпіску на пазыку. Засталіся асобныя таварышкі, якія знаходзяцца ў сучасным момант па-за горадам — у адпачынку, на курортах.

Па чыгуначным вузлах падпіска на пазыку ахоплена 99 процантаў усіх рабочых і служачых вузла. Сума падпіскі раўняецца 1 мільяну 467 тыс. 275 руб.

Выдатны прыклад патрыятызму і любові да сваёй радзімы паказаў механік пачатковага камбіната імя Куйбышава тав. Гофман, які падпісаўся на новую пазыку на 3 тыс. руб. Уся гэта сума гут-ж была ім унесена.

Шырока разгортваецца падпіска на аблігацыі. Наперадзе ўсіх — Зарынаўскі сельсовет. Сума падпіскі па калгасе і аднаасобніках гэтага сельсовета складала 22.700 руб. Калгасіны калгаса імя Варашылава Мехавіў разам са сваёй жонкай падпісаліся на 300 руб. Цяпер — з'явілі Мехавіў — кожны калгаснік жыць зможна, мае вольныя грошы, якія ён можа пазычыць сваёй дзяржаве.

Калі падпіска на пазыку праходзіць паспяхова, то гэтага ні ў якім разе не пачае казаць пра калгасіні (абмен) пазыку. У гэтых аблігацыях за выключэннем чыгуначнага вузла нічога не робіцца. З усіх непалітычных асабістаў той факт, што ў асобных асабістаў (адзіянае асабістаў па Ваксальнай вуліцы, загадчык Каган) чамусьці спынілі праверку выйгрышаў па пазыцы.

Арн. ЗАРУБЕЖНЫ.

БУДУ ВУЧЫЦА

Ніколі не забуду таго радаснага дня, калі ў газетах быў апублікаваны праект новай Канстытуцыі ССР. У мяне рвалі газеты з рук, чыталі з захваленнем.

Сам я першым прачытаў праект ад пачатку да канца, не прапусціў ні аднаго слова.

Як раней жыла наша вёска? Паложа вёскі прапалава на найму ў кулацка-эксплуататары за кавалек чорнага хлеба. І асабіста многа год пасіў кожна.

Хіба можна пазнаць гуту старую вёску ў нашым калгасе «Чырвоная зямля»? Гэта ўсёроўна, што параўнаць дзень і ноч. Цёмнай ноччу было для нас ранейшае жыццё, светлым радасным днём — дзяржаўнае рэвалюцыя.

Я навучыўся грамаде. Зараз з'яўляюся сельсоветом раённай газеты «Прамень комунізма».

Калі я чытаў праект Канстытуцыі, я звярнуў асабіста ўвагу на пункт 121, які гаворыць аб праве грамадзян ССР на асвету. Я хацеў вучыцца і гэта права мне не толькі дано савецкай Канстытуцыяй, але і забяспечана нашым шчаслівым жыццём, што гэтымі клопатамі аб усім народам наша роднага любімага Сталіна.

ЯНКА МАРОЗАУ,
пільнамоцнік інжынерскага агенства сувязі, Шклоўскага раёна.

АДДАМ СВОІ ГОЛАС ПАРТЫІ

У 135 артыкуле Канстытуцыі гаворыцца аб тым, хто можа выбіраць і быць выбраным у партыю. Я вельмі добра разумею, чым кіраваліся, апублікуючы гэты артыкул на абмеркаванні народу. Савецкі Саюз стаў магутнай краінай, сацыялізм перамог, і нам не страшны астаткі развіцця класаў.

Чытаючы гэты артыкул, адчуваеш пачуццё гордасці за сваю радзіму.

Некаторыя выказваюць такія думкі, што папам, равінам не трэба даваць выбарчага права. Я лічу, што ім можна даць права прымаць удзел у выбарах. Чаму я таг важу? Таму, што я, як і ўвесь народ, за папа ці за равіна галасавань не буду. Я свой голас аддам партыі, якая дапа мне шчаслівае жыццё.

ЛЕЙЗАРОВІЧ, член Чырвонаслабодскай кравецкай арцелі.

НОВАЯ КАНСТЫТУЦЫЯ — НАШ ГОНАР

Я адношуся да ліку старэйшых калгаснікаў раёна. Яшчэ ў 1920 годзе, калі ўздох шыны на Бабруйск адхілілі беларуска-акцыянары, у вёсцы Ванюшка Забалонскага сельсовета, арганізавана калгас. Я быў першым калгаснікам і першым старшынёй гэтага калгаса. Больш сілы і ўпартасці патрэба было, каб новай павышала форма арганізацыі сельскай гаспадаркі — калгас — жыла і ўмацавалася!

Радасна працаваць, ведаючы, што зямля за калгасамі замапоўваецца на вачэй, ведаючы, што гэта запісана ў спецыяльным пункце новай Канстытуцыі. Можна толькі ганарыцца, што на нашай радзіме ў аб'яравенні Канстытуцыі прымаюць удзел самі працоўныя самі кіруючы дзяржавай. Вос калгасіны арцелі імя Калініна, Забалонскага сельсовета, Бузакія Мінава з'яўляецца членам ЦВК ССР. Цяпер яна працуе старшынёй калгаса імя Пякола і працуе так, як павіна працаваць член ЦВК ССР. Я ганаруся ёю, сваёй выхаванкай, ганаруся нашым калгасным жыццём, ганаруся новай сталінскай Канстытуцыяй.

Г. С. ЗАВАДСКІ,
старшыня калгаса «Ленінскае жыццё», Рагачоўскага раёна.

У ЛЮБУЮ МІНУТУ СТАНЕМ НА АБОРОНУ СВАЕІ БАЦЬКАУШЧЫНЫ

З вядлікай актыўнасцю абмяркоўваюць працоўныя праект сталінскай Канстытуцыі.

Прачытаўшы і прадумаўшы праект сталінскай Канстытуцыі — гаворыць рабочыя фабрыкі «Кастрычнік» ордэнаўскага тав. Цяпіш-кад., — я не знаходжу слоў, каб выразіць удзячнасць нашаму ўраду за бацькаўскія клопаты аб нас. Асабіста я вітаю раздзел, дзе гаворыцца аб абавязку кожнага грамадзяніна ССР абараняць сваю бацькаўшчыну.

Мы павіны бацькава таго, каб ніяка фабрыка была непрыступнай для абароны, каб у любы час яна была згодна іць алпор ворагу. І мы гэтага дабіемся!

Чарняўка, загараўла дзядзінца Вера Еўсеўна яшчэ зусім малалета. Яна нарадзілася ў 1913 годзе. Яна з сям'ёй Ксенія гадвалася ў дзіцячым доме. З 1930 года працуе на фабрыцы «Кастрычнік». За прэты ваенізацыі пераход Менск-Масква ў загараўла ордэнам «Знак пачета».

Праект новай Канстытуцыі, — расказвае Вера, — я чытала з вядлікім захваленнем. Чытала і думала, якая я шчаслівая, што з'яўляюся грамадзянкай вядлікага Савецкага Саюза.

Мяне выгавала і дала публіку ў жыццё савецкай ўлада. І толькі дзякуючы бацькаўскім клопатам аб кожным жыццём чалавеку, я стала станаўляю і жыю поўным, радасным жыццём.

Вось чаму я з такой энергіяй ахвотай выношу абаронную справу і дабіваюся, каб асабіста ўдзельнічаю, якімі і кірую, былі найлепшым падрыхтаваны.

Працоўная жанчына не хоча адставіць у жыцці. Яна поплеч з мужчынай становіцца ў рады ўдзельніцаў абароны краіны. І таму з такім захваленнем работніцы Люба Бейнсон і Люба Рогавая гавораць аб праекце сталінскай Канстытуцыі.

Канстытуцыю чыталі калектывна ў лагерах, — расказвае тав. Рогавая — як толькі прачыталі аб тым, што кожны грамадзянін абавязан абараняць сваю бацькаўшчыну, пачуліся бурныя воплескі. Работніцы з радасцю сусугралі гэты пункт асноўнага закона Саюза ССР.

Працоўныя жанчыны з вядлікім энтузіязмам сусугралі праект асноўнага закона сацыялістычнай дзяржавы, з вядлікім энтузіязмам апраўдваюць свяшчэнны абавязак грамадзянін ССР.

Н. Д.

БОЛЬШ ГІБКАСЦІ

МАЗЫР. 5 ліпеня. (Мар. «Звезда»). За тры дні падпіска на новую пазыку ў Мазырскім агрузе дасягнула 3 мільянаў рублёў. Рабочыя і служачыя падпісаліся на 2 мільянаў 382 тысячы, неарганізаваныя насельніцтва гарадоў і мястэчак — на 191 тысячы, калгаснікі — на 415 тысяч і аднаасобнікі — на 12 тысяч.

У Мазырскім і Капаткевіцкім раёнах падпіска ахоплена ўсе рабочыя і служачыя, астатнія раёны набліжаюцца да поўнага ахвоты. Наперадзе падпіска на пазыку сярод членаў прамардзей і астатняга насельніцтва гарадоў і мястэчак.

Слаба пакуль што разгортваецца падпіска сярод калгаснікаў і асобнікаў абароны краіны. Таму чытаю гэта тым, што ў раёнах не пакапаціліся як след арганізаваць падпіску сярод калгаснікаў і асобнікаў.

З усіх не разгортвае работа па кавіверсіі (абмену) ранейшых пазык. Яе чамусьці адкладваюць на адлі план да завяршэння рэалізацыі новай пазыкі.

Н. ГАСМАН.

На заводзе імя Варшылава недацэнняваюць важнасці абмену аблігацый

Рабочыя менскага завода імя Варшылава падпісаліся на новую пазыку на 188.665 рублёў.

Кіруючы арганізацыі завода, сусуграліся на гэтых пачатках, дапусцілі поўны разрыў паміж падпіскай і падрыхтоўкай да абмену (кавіверсіі) ранейшых пазык.

На заводзе працуе каля тысячы рабочых. Апрача вывешвання адной аблігацыі і разданы трох пачам форм па складанню спісаў для абмену аблігацый больш нічога не робіцца.

«Перш аформіць падпіску на пазыку, а потым пачаць падрыхтоўку да абмену аблігацый» — так разважае і робіць старшыня камісіі сацыялістычнага тав. Дофін. Ілен камісіі сацыялістычнага тав. Мінковіч прама кажа: «Гэта справа не наша, а бухгалтэрыі!»

У баку ад гэтай справы стаіць заўком і яго старшыня тав. Валдзякоў.

Такім чынам замест таго, каб пачаць складанне дакладных і поўных спісаў пазыкграмадзянінаў для абмену аблігацый ранейшых пазык і зачынуць гэту работу адначасова з падпіскай, на заводзе заняліся непатрэбнымі разважаннямі.

АСТРОУСКІ.

6 МІЛЬЕНАУ 331 ТЫС. РУБЛЁУ

ГОМЕЛЬ. 4 ліпеня. (Спец. нар. «Звезда»). Рабочыя і служачыя горада падпісаліся на 5.911 тыс. рублёў, неарганізаваныя насельніцтва — на 420 тыс. рублёў. Усёго та гораду на 8 гадзін вечара 4 ліпеня падпіска дасягнула 6.331 тысячы руб. На ўсіх асноўных праёмных пазык ахоплена 100 проц. рабочых, служачых і ІТР на трохтысяч і месечны заробатак.

Усё яшчэ слаба разгортваецца падпіска на пазыку па сельсоветах і калгасе, дзе падпіска дасягнула толькі 170 тыс.

Н. ГАСМАН.

Падпіска сярод тарфянікаў

Рабочы-сезонікі — калгаснікі Міханавіцкага торфавадо (менскі раён) — падпісаліся на новую пазыку на 6 тыс. 40 руб. Настаўнікі штат торфавадо — служачыя і рабочыя поўнаста ахоплена падпіскай на пазыку. Асобныя сезонікі падпісаліся на 250 руб. і 150 руб., як Панкратэнка і Мавіч, Сіўкоў П. П., Міцкоў Д. К., Сапун І. і інш. Яны з'яўляюцца актывістамі па распаўсюджанню пазыкі.

Падпіска працягваецца.

ПАПКОУ.

ПРЫГОЖА НАША ЮНАЦТВА

«Грамадзяне ССР маюць права на асвету». Як горда і прыгожа гучыць гэта мудрая сталінская формула права савецкага грамадзяніна! Тут запісаны выключныя клопаты нашага любімага бацькі таварыша Сталіна аб школе, аб добрым адуку, аспітку, пару і аб кожным вучні.

Гэта вядлікая права на бясплатную асвету маем толькі мы, шчаслівыя юнакі маладога сацыялістычнага грамадства. Я з захваленнем перачытаў некалькі разоў кожны артыкул Канстытуцыі, дзе, як не трэба лепш, намалявана ўсё наша радаснае і шчаслівае жыццё.

ВІЦЯ СЕМЕННІК,
вучань VII класа, Трайскаўскай НСШ (Халопеніцкі раён).

У адна на праект новай Канстытуцыі група рабочых-публіцыстаў кіраванага завода (Ленінград) падлі і вачу аб прызначі Іх у савецкае паддзяна, НА ЗДЫМКУ (алева направа): Пфедер А. М., Штыбал Ф. Ф., Тонка Е. Ф., Леш А. А., Пфедер Г. Г., Гривантер Г. В., Бит Ф. З.

Г. МІХАЙЛАУ

Этапы развіцця савецкай Канстытуцыі

(Гістарычная даведка)

У вядлікай у верасні 1917 года брашур «Задачы пролетарыята ў першай рэвалюцыі» Ленін гаворыць: «... Рэвалюцыяны эпохі, пачынаючы з канца XIX века, высуваюць вышэйшы тып дэмакратычнай дзяржавы. Той тып дзяржавы, які выпрацоўваўся Парыжскай камунай і які Маркс надаў адкрытай, «яна-рошце палітычнай формай, у якой можа адбыцца эканамічнае вызваленне працоўных», «імяна такога тыпу дзяржавы пачала ствараць руская рэвалюцыя ў 1905 і ў 1917 гадах. Рэспубліка Савецкай Рабочых, Салдацкіх, Сялянскіх і інш. дэпутатаў... — вось што ўжо уваходзіць у жыццё ў нас нпер, у даны час па ішчытае шматлікага народу, самацыйна творчага дэмакратычна-павольна...».

Як укажыць «Гісторыя грамадзянскай вайны» і працяжыцца крадзавіцкай (1917 г.) усеарыскай канферэнцыі большавікоў, ужо вясной 1917 года гэта самацыйна творчае дэмакратычна-павольна ў частцы дэмакратыі «па-свойму» ў радзе вядучых раёнаў (Урал, Данбас, Памаскоўе і інш.) увазначалася большавікамі, якія там «які за сабой амяляе ўсе советы». І, як укажыць пазі Лянін па VIII з'ездзе РКП(б), першая савецкая Канстытуцыя 1918 года запісала кіруючы і пераважную ролю пролетарыята і савецкіх рабочых і сялянскі ўрад, які будзе называцца Советам Народных Камісароў і права вмяшчэння яго належыць усеарыскаму з'яду советаў рабочых, салдацкіх і сялянскіх дэпутатаў і яго Цэнтральнаму Выканавчаму Камітату. Такое-ж значэнне канстытуцыйных актаў меў і рад іншых пастаноў з'езда, у тым ліку аб амялі і аб міру, дзе намачалася і права нацый на самавызначэнне.

Канстытуцыя дзяржавы пролетарскай диктатуры ў далейшым стваралася цэлым разам левіцкіх «эка-эка» дзяржавы — збройнай напружанай барацьбы за сацыялізм. Асабіста вядлікую ролю іграў тут такі дэкреты, як дэкрэт аб рабочым кантролі, аб нацыяналізацыі банкі і транспарта, аб мапаліці знешняга гандлю, аб валасных зямельных камітэтах. На аснове гэтых дэкрэтаў праводзілася палітыка эспрырытыўнага эксіпрарытарату і ўмацавання камандных вышніх сацыялістычнай рэвалюцыі.

З другога боку, вядлікае значэнне мелі дэкреты па пачатках нацыянальнай палітыкі, пачынаючы з «Дэкларацыі правоў народаў Расіі», апублікаванай па подпісам Леніна і Сталіна 15 (2 па старому стылю) лістапада 1917 года. У заключнай частцы гэтага дэкларацыі гаворыцца, што «Совет Народных Камісароў рашыў пачаць у аснову сваёй дзейнасці па пачатку аб нацыянальна-нацыянальнай палітыцы: 1) роўнасці і суверанітэту народаў Расіі, 2) права народаў Расіі на свабоднае самавызначэнне, аж да аддзялення і ўтварэння самастойнай дзяржавы, 3) амяна ўсіх і ўсіх нацыянальных і нацыянальна-радыянальных прывіль і абмежаванняў, 4) свабоднае развіццё нацыянальных меншасцей і этнаграфічных

Група, насляючых тэрыторыю Ра-сіі».

На аснове гэтай дэкларацыі паследвала прызнанне незалежнасці Украіны — 17(4) снежня, Фінляндыі — 31(18) снежня 1917 года і Арменіі — 11 студзеня 1918 года.

Выключнага значэння акты былі прыняты адбыўшыся 23—31 студзеня 1918 года III усеарыскай з'ездам савецкай. Гэта былі: 1) напісана Леніным з узагодзі Сталіна і адвернутая разгаворам зямлі Устаноўчым сходам «Дэкларацыя правоў працоўнага і эксплаўтаванага народу» і 2) пастава з'езда па дэкларацыі таварыша Сталіна «Аб федэральных установах Расійскай рэспублікі». Абодва гэтыя акты з'явіліся асновай, на якой непасрэдна была пабудавана канстытуцыя РСФСР.

Пасля IV (назваўчычнага) усеарыскага з'езда савецкай (14—16 сакавіка 1918 года), рэфінаваўшага Брэстскі мір, адшчы некаторы перыяд «перыяды». ВПВ стварылі на аснове прыгатаванай паста-новы III з'езда савецкай камісію па выпрацоўцы савецкай Канстытуцыі. Камісія гэта прапалава над віраўнітвам Леніна і Сталіна. Прастаўлены камісіяй праект Канстытуцыі РСФСР быў зацвердзаны V усеарыскай з'ездам савецкай 10 ліпеня 1918 года. У дэкларацыі Савецкага ўрада ўсеарыскай з'езда на пачатку са-цыялістычнай Федэрацыі.

Выходзячы са стварыўшыхся ў ўмовах барацьбы абставін і пажаданій рату савецкіх рэспублік, Усеарыскай Цэнтральнаму Выканавчаму Камітату і чэрвеня 1919 года выдэ дэкрэт «аб аб'яднанні савецкіх рэспублік: Расіі, Украіны, Латвіі, Літвы, Беларусі і яна барацьбы з усветным імперыялізмам» і па та-

таму вядучы аб'яднацца ўпраўлен-не ў галіне: 1) ваеннай, 2) савецкай народнай гаспадаркі, 3) транспарта, 4) фінансаў і 5) працы. Гэты акт падрыхтаваў ўмовы да надалейшага ўтварэння Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік.

У ходзе ўзброенай барацьбы з міжнароднай і ўнутранай контррэвалюцыяй некаторы дагаворныя савецкія рэспублікі агулаў (Літва, Латвія), але ў гэтай-ж барацьбе ўніклі савецкія рэспублікі Закаўказзя: Азербайджан, Грузія, Арменія. На аснове акта і чэрвеня 1919 года РСФСР паслядоўна заключала з усімі савецкімі рэспублікамі асобныя дагаворы, па якіх усе савецкія рэспублікі ўступалі ў РСФСР у ваенна-палітычны саюз. Мэтай гэтага саюза з'яўляецца барацьба з імперыялізмам, але пры гэтым захоўваецца самастойнасць кожнай савецкай рэспублікі. Рэзультаты барацьбы з імперыялізмам паказалі ўсё значэнне гэтай сістэмы дагаворных адносін паміж савецкімі рэспублікамі.

Са сканчэннем перыяда ваеннага камунізма, з шырокім разгортваннем ва ўсіх савецкіх рэспубліках гаспадарчага будаўніцтва пачала адчувацца недастатковасць ранейшых дагаворных адносін. Неабходна было іх лапоўніць больш пэсным гаспадарчым і наогул дзяржаўным адзіпалатнае саюзнае дзяржаўнае адзінства было створана ўпершыню ў аснове Закаўказскай Федэрацыі (12 сакавіка 1922 года), у якую ўвайшлі Азербайджан, Грузія і Арменія. Гэта дазв штуршок да стварэння саюза ўсіх савецкіх рэспублік, аб чым гаварылася ў артыкуле чальства канстытуцыі РСФСР.

На з'ездзе савецкай ЗСФСР, Украіны і Беларусі былі прыняты рашэнні аб аб'яднанні савецкіх дагавор-

ных рэспублік у адну саюзнаю дзяржаву.

На X усеарыскай з'езде савецкай 26 снежня 1922 года таварыш Сталін сказаў: «Камісія па аб'яднанню савецкіх сацыялістычных рэспублік пачала апраць месяцы тры-чатыры таму назад... Сяе камісія заключалася ў тым, што старыя дагаворныя адносіны — адносіны кавіверсіі паміж РСФСР і іншымі савецкімі рэспублікамі — вычарпалі сабе, аказаліся недастатковымі. Сяе камісія ў тым, што ад старых дагаворных адносін немінуха прыходзіла пераходзі да адносін больш пэснага аб'яднання, — да адносін, маркуючых стварэнне адной саюзнай дзяржавы, з адпаведнымі саюзнамі органамі выканавчага і аднакоўваўчага характару, а Цэнтральнаму Выканавчаму Камітату і Саўнаркомам Саюза, — караней: тое, што раней вырашалася апазідачна, у рамках кавіверсіі адносін, зараз у ходзе камісія прапалава аформіць, як пэнта пастаўнае».

Пераходзячы далей, да тых прычын, «якія штурхуюць рэспублікі на шлях аб'яднання», таварыш Сталін указавае тры асноўныя прычыны, ад якіх ён, затым, гадарчага будаўніцтва пачала адчувацца недастатковасць ранейшых дагаворных адносін. Неабходна было іх лапоўніць больш пэсным гаспадарчым і наогул дзяржаўным адзіпалатнае саюзнае дзяржаўнае адзінства было створана ўпершыню ў аснове Закаўказскай Федэрацыі (12 сакавіка 1922 года), у якую ўвайшлі Азербайджан, Грузія і Арменія. Гэта дазв штуршок да стварэння саюза ўсіх савецкіх рэспублік, аб чым гаварылася ў артыкуле чальства канстытуцыі РСФСР.

На з'ездзе савецкай ЗСФСР, Украіны і Беларусі былі прыняты рашэнні аб аб'яднанні савецкіх дагавор-

Працяг артыкула гл. на 4 стар.

ЗАБАСТОУКІ СЕЛЬГАСРАБОЧЫХ ПОЛЬШЧЫ

ВАРШАВА, 3 ліпеня. (БЕЛТА). Агенства «Прэса» перадае рад папрабнасапей аб забастоўцы сельгасгаспадарчых рабочых у мястэчку Кшчэчыцы ў Шчэцінскім павеце. Льюўскага вядоўства, дзе, як паведамлялася ўжо, мела месца крывавая сутычка забастоўчых з паліцыяй, прычым 4 сельгасгаспадарчых рабочыя забіты і 20 чал. ранены.

Згодна ўказанняў агенства «Прэса» працягваюцца ў мястэчку Кшчэчыцы сезонныя рабочыя, набраныя з мясцовых сялян, атрымліваў ўсяго 60 грошаў у дзень. Яны аб'явілі забастоўку, патрабуючы павышэння заробатнай платы. Становішча абвастрылася ў сувязі з арыштам стачкачынага камітэта. Вастуючыя выступілі ў абарону арыштаваных таварышоў, прычым дайшло да кровапралітных сутычак. «Знамяналіца» тое, — піша агенства «Прэса», — што праз некалькі гадзін пасля расстрашу забастоўчых паліцыяй усе забастоўшчыкі ўварваліся ў арыштаваны таварышчы, прычым дайшло да кровапралітных сутычак.

КАМІТЭТ АБАРОНЫ БАЛТЫЦКІХ НАРОДАУ

ПАРЫЖ, 5 ліпеня. (БЕЛТА). Гавета «Юманітэ» паведамляе, што ў сувязі з экспансіўніцкімі патрабаваннямі фашыскай Германіі аб прадастаўленні ёй «свабоды рук на ўсходзе», створан «камітэт абароны міру і свабоды балтыцкіх народаў». У бюро камітэта ўваходзяць: віцэ-старшыня радкаў — сацыялістычнай партыі Кайзер, радкаў — сацыялістычнай партыі Ласура, галоўны рэдактар «Эвр» Піо, сацыяліст Анжонэ і камуніст Жак Дюкло, Вайял Кутурэ, прафесар Журдон і пісьменнік Мальро.

ВА УГОДУ ЯПОНІ

ШАНХАЙ, 6 ліпеня. (БЕЛТА). Ганконскі карэспандэнт агенства Рэйтер паведамляе, што параконная кампанія «Долар лайн» пачала прабававаць накірніцкі ўлад анжуняна білеты, закушвання і залатанай кантонскіх грамадскіх арганізацый. Якая мела намер накіравацца ў Нанкін для працягу п'янаму пэтральнага выканаўчага камітэта гаміянна патрабаванне неадкладна абвясціць вайну Японіі.

Шанхайскія ўлады звярнуліся з просьбай да ўсіх параконных кампаніяў не дапускаць на свае параконны членаў кантонскай дэлегацыі. Алжачасова мэр Шанхая У Лэ-чон, аглона вестак агенства «Сентрал ньюс», прапярняў рад мер і недапушчальна выслакі дэлегацыі ў Шанхай.

ЗАКРЫУСЯ ПЛЕНУМ ЛІГІ НАЦЫЙ

ЖЭНЕВА, 4 ліпеня. (БЕЛТА). Пасля новай дэкларацыі абісіскага дэлегата генерала Насібу пленум ЛІГІ нацыяў 44 галасамі супроць аднаго галаса абісіскага дэлегата пры 4 устрымаўшыхся прыняў праект рэзалюцыі, выпрацаваны ў бюро пленума. Прадстаўнік СССР галасаваў за рэзалюцыю. Такіх рэзалюцыяў наступны:

«Пленум ЛІГІ нацыяў, зноў скліканы па ініцыятыве ўрада Аргенцінскай рэспублікі ў рэзультате рашэння ад 11 кастрычніка 1935 года аб пераносе сесіі для разгляду станаўшчых, створанага Італія-абісіскага канфліктам, прымаючы да ведама зробленыя на гэтым поведзе паведамленні і дэкларацыі, ператворылі інтэгральнаму прымяненню статута ЛІГІ нацыяў.

НОВЫ ЗАКОНПРАЕКТ ФРАНЦУЗСКАГА УРАДА

ПАРЫЖ, 4 ліпеня. (БЕЛТА). Палата дэпутатаў большасцю галасоў прыняла законпраект аб стварэнні вядоўства на зямлю.

На думку аўтараў законпраекта, вядоўства на зямлю павінна ставіць сабе задачай падняць цені на зямлю з мэтай забяспечыць вытворам стабільны ўзровень цені, а таксама фіксаваць у інтарэсах спажывца цені

Японская кантрабанда ў Кітаі

Кантрабанда японскіх тавараў праз Манчжурію, якая шырока працягваецца з японскімі і рэйкамі, з'явіла прыкладна ў чыгуначных станцыях у Чжунчуні Кітаі.

расія 1936 года ўсе прапановы, якія яны лічыць патрабнімі прадаставаць для палітычных правядзення ў жыццё прыняццямі статута ЛІГІ нацыяў у духу і межах, укаазаных вышэй; 2) працісаў генеральнаму сакратару падвергнуць гэтыя прапановы першаму вывучэнню і ў асабіста класіфікаваць іх; 3) далажыць пленуму ЛІГІ нацыяў на наступнай сесіі аб становішчы пытаняў».

У другой рэзалюцыі пленум выказаў пажаданне, каб камітэт арганізацыі зрабіў урадам усе матэрыяльныя прапановы з мэтай пакласці канец перам, прынятым імі ў выкананне 16 артыкула статута ЛІГІ нацыяў.

Абісіскае дэлегатаў пастойналі на галасаванні іх прапаноў. Перша прапаноў абісіскага дэлегата (аб непрызнанні акупацыі Абісініі) не пастаўлена на галасаванне, бо рашэнне на гэтым пытанні змяшчаецца ў прынятай пленумам рэзалюцыі. Другая прапаноў абісіскага дэлегата (аб фінансавай дапамозе Абісініі) па настаянню абісіскага дэлегатаў пастаўлена на пачатковае галасаванне. З 49 дэлегатаў, прынятых ухвалі ў галасаванні, 25 устрымаўся, а 23 галасавалі супроць. За рэзалюцыю галасавалі толькі абісіскае дэлегата. Такім чынам, рэзалюцыя адхілена.

Пасля кароткага выступлення старшыні пленуму ЛІГІ нацыяў за рэзалюцыю, перад закрыццём было прастанавіць, што наступны пленум ЛІГІ нацыяў ажыццявіць 21 верасня. Пасляжэне камітэта на каардынацыі назначана на 6 ліпеня.

МАЛЕНЬКІ ФЕЛЬТОН ЛЕЛЬЧЫЦКІЯ ДУБАЛОМЫ

Есць шоферы, якія слова «запраўка» разумеюць па-свойму і належаць яму пашаранне тлумачэнне. Перш чым запраўляць машыну, такі шофер запраўляецца сам поўлітрам «гаручага». Усе рэчы набываюць тады надзвычайную лёгкасць, і ў самота з'яўляецца жаданне ляцель. Тут ужо трымаецца! Шофер размахнецца ва ўсе шчыры сваёй патуры асабіста калі ў машыне з'явіцца начальства, якое таксама любіць размах. Тады яму і ведавыя дубы з'яўляцца саломінкамі.

Але дуб застаецца дубам, і калі аб яго стукнецца машына, то ён нават не свалхнецца. А машына пры гэтым часам... самі разумеце.

Такое здарылася з шоферам Бірычам, калі ён вёз работнікаў дельчыцкага РВК.

Другі раз Бірыч вёз самага старшыню РВК тав. Гаўрусёва. На гэты раз дуба было не аказалася, трашчавалі толькі жарабы. Жарабы, вядома, не дуб — яно не вытрымала. Але і машына, паколькі яна не была спецыяльна прыстасавана для ашчыраўна жарабят, таксама не вытрымала.

А калі гараж дельчыцкага РВК пры дэмазоўе п'яніцы Бірыча ператварыўся ў магільнік аўтамашынаў, тав. Гаўрусёў пачаў шукаць унутраных рэсурсаў. І знайшоў. Палай заставалася яшчэ аўтамашына кіравараскоўкі. Ён загадаў зняць апаратуру і прыстасавалі машыну для перавозкі пасажыраў. Але і гэтай машыне «не папалавала». У Бірыча ёсць вучыць Вяянен. Ён яшчэ не мае права вадзіць машыну, але Бірыч даверыў яму руль. І вучыць палкам апраўдаў давер'е свайго настаўніка: ён пачаў абвясці машынай тэлеграфныя слупы.

Ніякага спягання за ўсе гэтыя аварыі Бірыч не пасе. Старшыня РВК Гаўрусёў глядзіць на п'яніцу і хіхціцца сваіх шофераў, як на мілую забаву. Дый сам ён у справе аварыйнасці, як кажуць жартаўнікі, «сабаку з'еў». Сабака гэты меў няшчасце выбічы на вуліцу ў калгасе «III Інтэрнацыянал», калі ўзяўся вясці машыну т. Гаўрусёў, не маючы на тое права.

Для тав. Гаўрусёва трохі і брыўна за гэтага сабаку. Калі яго іначачалены Бірыч жарыбат думшчы, дый Гаўрусёўу належала хаць-б вяртацца аблажыць. Але ў тав. Гаўрусёва ніякай забарасці да Бірыча няма. Наадварот, яны жывуць душа ў душу, і калі міліцыя заяля са справу на Бірыча і прапанавала зняць яго з работ, дый тав. Гаўрусёў усім сваім аўтарытэтам стаў на абарону хулігана-шофера. Ён гатоў без нівоўнай машыны вастапа і пекатой на рабну будзе хадзіць, а такога «каштоўнага» работніка ў крыўду не дапусціць.

Райракурор Ламка таксама заступіўся за Бірыча і не чаў санкцыі на адданне яго пад суд. Патрабіна было ўмяшчання аказуе, каб готу санкцыю атрымаць.

Мандат КРАПІВА.

Напярэдадні ўсенароднага свята САМАЛЕТ „БЕЛАРУСКИ ПЕРВЯНЕЦ“

У 1934 годзе я арганізаваў у рагемельскім аэраклабе будаўніцтва самалёта «Беларускі первянец». Ідея будаўніцтва машыны аразілася ў мяне, калі я наглядзеў на здымак анжунянскага самалёта «Вега». Унікалка думка пабудавалі па гэтайму ўзору лёгкі самалёт з матаром «М-11». Зроблены мною аскі аказаліся аднак, не падобны на «Вега», але пры абмеркаванні яго з лётчыкам Шымшкіным і авіятэхнікам Паграбавым ён ім спадабаўся. Разам з імі мы склалі ініцыятыўную групу. Дагаварыліся, што самалёт павінен быць спартыўна-трэніровачным, двухмесным, зручным для збучэння палётам пасля самалёта «У-2». Такі самалёт нашым аэраклабам надзвычай неабходзен.

У лістападзе 1934 г. мы прыступілі да распрацоўкі чарджоў і аначасова самі пачалі будаваць самалёт. У нашую групу ўвайшоў яшчэ авіяматэрыял Паграфав і ў чыпвары мы працавалі амаль год. Потым тав. Шымшкін выбыў і мы засталіся ўтрох. Работа была напружаная. Мой суаўтар тав. Паграфав увесь вольны час адаваў распрацоўцы чарджоў.

Цяжкасцей было вельмі многа.

ВЫСТАВА У БІБЛІЯТЭЦЫ ІМЯ ЛЕНІНА

Дзяржаўная бібліятэка імя Леніна арганізуе выставку, прысвечаную 16-й гадавіне вызвалення Беларусі ад беларыякаў. 6 ліпеня выстаўка будзе адкрыта для наведвальнікаў.

ФІНІШ ВЕЛАПРАБЕГУ ДЗЯРЖЫНСК — КІЕУ

КІЕВ, 5 ліпеня. (Па тэлеграфу). Удзельнікі веларабегу Дзяржынск-Кіеў скончылі прабег і 1 ліпеня прыбылі ў Кіеў, дзе былі прыняты сакратаром ЦК ЛКСМУ тав.

БУДАЎНІЦТВА РАЕННАГА ДОМА СУВЯЗІ

КОПЫЛЬ, 5 ліпеня. (Кар. «Звязда»). Равнін аддзяленні расачка будаўніцтва двухпавярховага дома сувязі. Будаўніцтва дома будзе закончана да восні 1936 года. Тут будзе знаходзіцца пошта, тэлеграф, поўтаўтаматныя тэлефонныя станцыі і ватэрыя работнікаў сувязі.

РЭАРГАНІЗАЦЫЯ ГАНДЛЕВАЙ СЕТКІ «БАКТ»

Каб наблізіць продаж культурных тавараў да працоўных кіеўскіх Беларускаў прыступілі да рэарганізацыі гандлевай сеткі «БАКТ». Усе раённыя культурныя і рэзінчыя сеткі на «БАКТ» перададзены ў веданне райсаветаў. Райсаветы абавязаны на ўсіх крамах сельскіх спажывчых таварыстваў адкрыць спецыяльныя аддзёлы па продажку культурных тавараў і школьных прылад. У многіх раёнах будзе арганізаваныя аэрады гандляў падручнікамі і школьнымі прыладамі, а таксама адкрыты кіеўскі ў школах тых вёсак, якія знаходзіцца далёка ад крам.

У нас не было кваліфікаванай рабачай сілы. Не ліўна пагэгаму, што самалёт будоўшча намі вельмі доўга. Пяпер найбольшы цяжкасці прайшліся самалёт гатоў амаль на 85 проц. Гатовы фюзэляж, крылі, хваставое апярэнне, шасі, робіцца агульная аборка.

Існа абрысоўваюцца контуры будоўшчага самалёта. Гата—свабожна прысучы міншпалі, які мае добра вытрыманна авіяцыйнамія формам. Усе выступачыя часткі скрыты ў абцякачых і ўнутры самой канструкцыі. Па нашых разліках самалёт павінен кошта 267 тыс. у гадыну. Афарбоўка самалёта будзе белая з сінімі палосамі. Уліз па ўсёму крылу будзе напісана назва «Беларускі первянец».

Нам засталася перамагаць вельмі частку меднічкі работ на вятраматорнай групе, па вырабу капотаў і абцякачэў. Мы ўпарта змагаемся за тое, каб скончыць будаўніцтва самалёта да дня ўсенароднага свята — 11 ліпеня.

Г. Н. ФІДОТАУ. Канструктар самалёта «Беларускі первянец». г. Гомель.

ПОЛК ВАРШАВЯЦКАГА КАВАЛЕРЫСТАУ

У дзень ўсенароднага свята — 11 ліпеня на вуліцах Менска пройдуць аэрады полк вараўшавяцкага кавалерыстаў. Падоб будзе складанне з кавалерыстаў-вараўшавяцкіх кавалерыстаў 19 раёнаў БССР. 12 ліпеня ў 8 гадзін вечара на інадроме адбудуцца кавалерыскае спаборніцтва калгасных коннікаў.

АНДРЭВІЧ І ТАКСАМА У ЦК САЗВА СЯРЭДНІХ І ПАЧАТКОВЫХ ШКОЛ

АНДРЭВІЧ І ТАКСАМА У ЦК САЗВА СЯРЭДНІХ І ПАЧАТКОВЫХ ШКОЛ. 5 ліпеня каманда выехала ў Менск на паражоде на Днятру.

НАДВОР'Е У ЛІПЕН

Па даных лентрагэаграфічнага Інстытута профэраміновыя прапаноў па БССР пачынаючы з 6 ліпеня, чакаюцца наступнае надвор'е: да 9 ліпеня праходзіць апады навалыччанага характару пры досыць высокай рэзінчыя тэмпературы, з 10 да 17 ліпеня пераважае сухое надвор'е. У пачатку перыяда з 17 да 24 ліпеня будоўць праходзіць навалыччанага апады са шкваламі. У канцы перыяда — сухое надвор'е. У апошнім перыяд з 25 ліпеня да 2 жніўня, месцамі будоўць праходзіць навалыччанага апады з моўнічымі шкваламі.

ЗЕЛЯНІНА І САДАВІНА ДЛЯ МЕНСКА

Менскі плодарадны трэст атрымаў вагон чарашні на Мелітоўна і першую партыю каліровай каўстыкі са свайго саўгаса «Чырвоны транспартнік». Плотатрэст заклочыў дагавары на атрыманне 150 тон крывэкага і каўкаскага вінаграду і 350 тон арбузоў. У ліпені трэст атрымае 100 тон намідораў, 15 вагонаў свежай каўстыкі і 2 вагоны чарашні. На гораду арганізацыя продаж сваявіна і прыляжак і латкоў. На валакінах будоўцца тры новыя ларкі.

Прымакі з паратрунай вышкі на ўсе-беларускім стадыёне ў Менску. Фото КАЛІНІЧКАТА.

НОВЫЯ СЕЛЬСКІЯ АПТЭКІ

Аптекараўніцтва пры нармаванне аэрады будоўць у сельскіх мясцовасцях БССР 30 новых аптэк. Ужо ажыццявілі 10 новых сельскіх аптэк у Ляўшанскім, Магілёўскім, Аршанскім, Сененскім і іншых раёнах. Сельскія аптэкі забяспечаны ўсімі неабходнымі медыкаментамі.

ЗАВОД ЛІМОННАЙ КІСЛАТЫ У МЕНСКУ

Інстытут харчовай прамысловасці БССР па даручэнню Беларускага трэста кандыцёрскай прамысловасці распрацаваў праектнае заданне па будоўле ў Менску першага ў БССР і другога ў Саюзе заводу лімоннай кіслаты. Магутаць яго вышчына з 60 тон кіслаты ў год з наступным паступленнем вытворчасці на 100 тон. Лімонная кіслата будоўць атрымавацца з цукру шляхам біяхімічнай перапрацоўкі. Кошт будаўніцтва і астаўшчына ўстаноўлены ў 2.600.000 руб. Пабудова заводу пачнецца ў 1937 годзе.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Парталегія пры ўзнаўнаважым КПК па БССР паведамляе, што з 1 ліпеня ў г. Менску (Чырвонаязямля вул. д. № 16, уваход з двара, 3-ці паверх, пакой № 20) КПК будоўць разглядаць партэсправы наступных таварышоў:

- Каравога Петра Іванавіча (Вараўна), Тайхельсона Тахэля Абрамавіча (Сімавіч), Радзюка Сілавія Іванавіча (Ільічавіч), Шылава Нікалая Нічылавіча (Журавіч), Бугаева Дзяніса Мацвеевіча (Ветца), Вельскага Гаўрыла Дзімафеевіча (Дзімафеевіч), Філатова Івана Васільевіча (Рычын), Караса Гаўрыла Традыміава (Лос), Ноніна Івана Іванавіча (Ветца), Палацкоў Пімафее Паўлавіча (Апаліч), Чыпурова на Тараса Сяргеевіча (Чыпур);

Этапы развіцця савецкай канстытуцыі

родзе, штурхав працоўныя масы савецкіх рэспублік на шлях аб'яўлення ў адну сацыялістычную сам'ю. 30 снежня 1922 года 1 з'езд саветаў Саюза Сацыялістычных Савецкіх Рэспублік па дакладу таварыша Сталіна прыняў «Дагавор аб стварэнні Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік». У склад СССР галі ўвайшлі 4 рэспублікі: РСФСР, Украіна, ЗСФСР і Беларусь. Прыняты 1 з'ездом СССР «дэкларацыя і «дагавор» былі перадачы на разгляд асобных савецкіх рэспублік і на распрацоўку спецыяльна створанай для выпрацоўкі Канстытуцыі камісіі ЦВК СССР, прапуючы пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна, на дакладу якога «Нацыянальныя моманты ў партыйным і дзяржаўным будаўніцтве» XII з'езд РП(б) у красавіку 1923 года прыняў асноўны палажэнні Канстытуцыі СССР.

У ліпені 1923 года гэтыя палажэнні па дакладу таварыша Сталіна былі ўкладзены на 4-й паразе ЦК РКП(б) з адказнымі работнікамі нацыянальных рэспублік і абласцей і пашырана камісія ЦВК СССР на аснове ўсіх меўшыхся апрактыў унесла на чарговую сесію ЦВК СССР праект Канстытуцыі, завержаны сесіяй 6 ліпеня 1923 года. Капчатковае заперджанне Канстытуцыі СССР адбылося на II усесаюзным з'ездзе саветаў 31 студзеня 1924 года.

У канцы 1924 года адбылося нацыянальнае размежаванне Сараянскі Азіі са стварэннем Туркменскай і Узбекскай ССР, якія ў якасці савецкіх рэспублік увайшлі ў склад СССР. У сувязі з прыняццём савецкай Канстытуцыі XII усерасійскі з'езд саветаў 11 мая 1925 года прыняў была новай Канстытуцыі РСФСР, у аснову якой легла Канстытуцыя 1918 года. На аснове

уладнасці, як асновы савецкага ладу. VII усесаюзны з'езд саветаў на аснове рашэнняў дзюдаўскага (1935 года) пленума ЦК ВКП(б) аб неабходнасці ўнясення, па ініцыятыве таварыша Сталіна, некаторых змен у Канстытуцыю Саюза ССР, была прынята гістарычная паставава аб далаейшай дэмакратыі выбарчых сістэмаў і аб ўкладзенні сацыяльна-эканамічнай асновы Канстытуцыі ў савецкіх рэспубліках Канстытуцыі ў адпаведнасці з пачатковымі судзіючымі класавых сіл у СССР. Для распрацоўкі на гэтых пачатках новай канстытуцыі 7 лютага 1935 года ЦВК СССР была створана камісія пад старшынствам таварыша Сталіна, якая 15 мая 1936 года заперджала выпрацаваны праект новай савецкай Канстытуцыі — Канстытуцыі сацыялістычнай дзяржавы рабочых і сялян.

1 чэрвеня 1936 года пленум ЦК ВКП(б) па дакладу таварыша Сталіна аб праекце Канстытуцыі СССР паставіла:

«а) Абрыць у асноўным праект Канстытуцыі СССР, прадастаўлены канстытуцыйнай камісіяй ЦВК Саюза ССР.

б) З прычыны асабай важнасці пытання лічыць неабходным скліканне Усесаюзнага з'езда саветаў для разгляду праекта Канстытуцыі СССР».

А 11 чэрвеня 1936 года прэзідыум ЦВК СССР ухваліў праект новай Канстытуцыі і паставілаў склікаць на 25 лістапада 1936 года Усесаюзны з'езд саветаў для разгляду праекта, папярэдне апублікаваўшы яго для ўсенароднага абмеркавання.

Такі, у самых кароткіх рысах, шлях развіцця савецкай Канстытуцыі, шлях, непаруна на звычцы з вольным гістарычным шляхам, прайшчым з моманту пратэстаў рэвалюцыі ў Кастрычніку 1917 года рабочым класам, сялянствам і ўсімі працоўнымі нашай краіны пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна.

У сувязі з канчатковай перамогай сацыялістычнай грамадскай Журнал «Спутник агітатора».

Advertisement for Dzyarzhynsk Theatre, featuring plays like 'The Wife of the Merchant' and 'The Little Feltone'.

Advertisement for 'Padozhzhy' (Gifts) and 'Dalynia Ekskursii' (Excursions) with various travel packages.

Advertisement for 'Chystata — Zalog Zdaroya' (Cleanliness — Health Guarantee) featuring soap and hygiene products.